

Lestijärven kunta
Tekninen lautakunta
Lestintie 39
69440 Lestijärvi

MAA-AINESLUPAPÄÄTÖS
Diaarinumero MAL0322

Päätös annettu julkipanon
jälkeen 27.10.2022

ASIA

Maa-aineslain 4 §:n mukainen hakemus maa-ainesten ottamiseksi sekä maa-aineslain 21 §:n mukainen hakemus maa-ainesten ottamiseen ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta.

HAKIJA

Oskar Liha ja Puu Oy
Yhteyshenkilö Pekka Tuikkanen
Mustikantie 15, 69450 Yli-Lesti

ASIAN VIREILLE TULO

Hakemus on toimitettu kuntaan 6.5.2022 ja hakemusta on päivitetty ELY-keskuksen lausunnon vuoksi 5.10.2022.

OTTAMISPAIKKA

Kyseessä on Yli-Lestillä olevat tilat Uutela 421-401-178-2 ja Alanko 421-401-316-1. Alueen ETRS-TM23FIN koordinaatit ovat N7037370, E392550.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAINEN

Maa-aineslain (MAL 555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa. Maa-aineslain 7 §:n mukaan luvan maa-ainesten ottamiseen myöntää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

SIJOITUSPAIKAN KAAVOITUSTILANNE JA YMPÄRISTÖ

Lestijärven oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa (vahvistettu 22.2.2000) ottamisalue kuuluu MM-3 merkintään, eli se on maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jolla ei ole erityisiä käyttörajoitteita. Suunnitellun ottamisalueen pohjoispuolella on voimassa oleva maa-aineslupa (Dnro MAL0220, tekninen lautakunta 11.5.2020 § 35).

Ottamisalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella, eikä sen välittömässä läheisyydessä ole luonnonsuojelualueita. Ottamisalue rajoittuu eteläreunastaan Palokankaan (1042105) pohjavesialueen rajaan. Vedet laskevat alueelta pohjoiseen päin alueen länsipuolella olevaa ojaa pitkin, joten vedet eivät virtaa pohjavesialueelle. Pohjaveden pinnantasoksi on 4.5.2022 arvioitu 155.65 (N2000). Lähin asuttu kiinteistö sijaitsee n. 1,47 km etäisyydellä.

Suunniteltu ottamisalue on tavanomaisessa metsätaloustaloudessa. Maaperä on pääosin hienoa hiekkaa.

OTTAMISSUUNNITELMA/TOIMINNAN KUVAUS

Hakemuksen liitteenä on Maveplan Oy:n laatima 2.10.2022 päivätty ottamissuunnitelma sekä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Otettava maa-ainesmäärä on 31 000 kiinto-m³ soraa ja hiekkaa. Suunniteltu ottamistaso on +156,65 (N2000), jolloin pohjavesipinnan päälle jää 1 m:n

suojakerros ottamatonta maa-ainesta. Keskimäärin ottamissyvyys on noin 2,1 m ja enimmillään 5 m. Ottamisalue käsittää 1,5 ha varsinaisen ottoalueen sekä 0,14 ha ja 0,13 ha läjitysalueet molemmiin puolin ottoaluetta. Ottamisalueen pinta-ala on kokonaisuudessaan noin 1,8 hehtaaria. Ottoalueen eteläreuna ulottuu 5 metrin päähän Palokankaan pohjavesialueen rajasta.

Ottamisalue sekä ottamissyvyys merkitään maastoon paaluilla ja korkeusmerkeillä. Ottotaso osoittava syvyysmerkki asennetaan siten, että siitä voidaan seurata ottamisen syvyyttä. Alueelle asennetaan työmaasta kertovia tauluja ja jyrkästä seinämästä varoittavia tauluja, kun luiskan jyrkkyys on suurempi kuin 1:2. Alueella ei varastoida poltto- tai voiteluaineita.

Ottamisajaksi haetaan 10 vuotta. Ottamisen päätyttyä louhosseinämät luiskataan noin 1:3 kaltevuuteen. Pintamaat käytetään maisemointiin. Alueelle ei jää pysyviä kaivannaisjätevarastoja. Muotoilun jälkeen alueen annetaan metsittyä luontaisesti.

PERUSTELUT ESITYKSELLE TOIMINNAN ALOITTAMISESTA ENNEN LUPAPÄÄTÖKSEN LAINVOIMAISUUTTA

Hakija perustelee esitystään sillä, että käynnissä olevan tuulivoimapuiston tarpeisiin tarvitaan maa-aineksia pikaisesti.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Kuuleminen ja tehdyt muistutukset

Asiaa koskeva hakemus ja ottamissuunnitelma on kuulutettu 6.5.–13.6.2022. Asiakirjat ovat olleet nähtävillä Lestijärven kunnan internetsivuilla sekä teknisessä toimistossa. Kuulutus lähetettiin 6.5.2022 kirjeitse tiedoksi naapurikiinteistöjen omistajille. Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

5.10.2022 päivitettyä hakemusta ei nähty tarpeelliseksi kuuluttaa uudestaan, koska ottamisalueen pinta-ala tai otettava ainesmäärä ei kasvanut. Ottamisalue sekä otettava ainesmäärä pieneni suhteessa alkuperäiseen hakemukseen.

Pyydetty ja annetut lausunnot

Koska ottamisalue rajautuu Palokankaan pohjavesialueeseen, pyydettiin 6.5.2022 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta lausunto.

ELY-keskus totesi lausuntonaan 8.6.2022 (Dnro EPOELY/1196/2022) seuraavaa:

Maa-ainesten ottamisalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella tai luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaalla alueella. ELY-keskuksen paikkatietoaineiston ja ilmakuvatarkastelun perusteella suunnittelualueella ei ole huomioitavia luontoarvoja. Maa-aineksen ottaminen voidaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toteuttaa niin, että siitä ei aiheudu maa-ainelain 3 §:n mukaisia haittoja, kun otetaan huomioon seuraavat ottamisalueen rajaukseen ja alimpaan ottotasoon liittyvät seikat:

Suunnitelma-alue rajautuu vedenhankintaa varten tärkeään Palokankaan pohjavesialueeseen (1042105, luokka 1). Palokankaan pohjavesialue on osa luodekaakkosuuntaista pitkittäisharjujaksoa, joka rajoittuu luoteessa Kasalankankaaseen ja kaakossa Aho-Kurkelan pohjavesialueeseen. Harjujakson keskiosan materiaali on vettä hyvin johtavaa hiekkaa ja soraa. Harjumuodostumaa ympäröivien alueiden maaperä on moreenia ja turvetta, ja lievealueet ovat hienoa

hiekkaa tai hiekkaa. Lähin vedenottamo sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä suunnitelma-alueesta länteen.

Maaperäkartan 1:20 000 mukaan maalaji on alueella moreenia. Mikäli toiminnan aikana ilmenee isomman kiviaineksen murskaustarve, tulee toiminnalle hakea ympäristölupa, jos murskaamon toiminta-aika on vähintään 50 päivää.

Ottamisalueen ja pohjavesialueen rajan väliin tulee pohjaveden suojelullisista syistä jättää riittävä suojaetäisyys, vähintään 50 metriä. Pohjaveden pinnankorkeus on hakemuksen mukaan + 155,65 mN2000. Maa-ainesoppaan mukaan (Maa-ainesten ottaminen – Opas ainesten kestäväseen käyttöön Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:24) suojakerrospaksuutta ylimpään mitattuun pohjaveden pintaan tulisi pohjavesialueiden ulkopuolella jättää 1-2 metriä. Alimmaksi ottotasoksi tulee siten + 156,65 mN2000. Hakemusta tulee korjata lupaviranomaiselle ottamisalueen rajauksen ja ottamismäärien osalta.

Liikenne

Kantatie 58 on valaisematon tie, jolla on 80 km/h nopeusrajoitus. Kantatien 58 liikennemäärä kohdealueella on noin KVL 538 ajoneuvoa/vuorokausi. Kantatien 58 suoja-alue on vähintään 30 m tien keskilinjasta mitattuna. Maa-ainesten ottoalue sijoittuu noin 450 metrin päähän kantatien 58 keskilinjasta.

Rakennusta ei saa pitää maantien suoja-alueella (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteista 44§). Maantien suoja- tai näkemäalueella ei saa myöskään pitää sellaista aitaa tai rakennelmaa, josta tai jonka käytöstä on haittaa liikenneturvallisuudelle tai tienpidolle.

Maa-ainesten ottoalueelle on nykyinen liittymä tierekisteriosoitteessa noin 58/52/3815, oikea, kiinteistöltä 421-401-178-2. Tälle liittymälle ei löydy ELY-keskuksen järjestelmistä virallista liittymälupaa. Nykyistä liittymää ei ole rakennettu nykyohjeiden mukaisesti maa-ainesten ottolupakäyttöön, eikä siinä näyttäisi olevan esim. päällystystä odotustilan mukaisella alueella. ELY-keskukselta tulee hakea liittymälle liittymälupa kantatielle 58 maa-ainesten ottolupaan liittyen osoitteesta <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/liittymat>.

Liittymästä ei saa kulkeutua maa-aineksia kantatielle 58. Alueelta ei saa kulkeutua pölyä tai muuta kiintoainesta kantatielle 58, joka vaarantaisi kantatien 58 liikenneturvallisuutta. ELY-keskus ei salli puhdistettujen jätevesien tai hulevesien johtamista/pumppaamista kantatien 58 sivuojaan.

Alustavasti Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueella ei ole muita ko. asiaan vaikuttavia tienpidon suunnitelmia / toimenpiteitä kantatielle 58, jotka estäisivät maa-ainesten ottoluvan myöntämisen.

Lisäksi ELY-keskuksen lausunnon liitteenä oli yleisiä lupaharkinnassa huomioitavia asioita.

Hakijan vastine ELY-keskuksen lausuntoon

Hakija ilmoitti päivittävänsä hakemuksensa ottotason, pohjavesialueen suojavyöhykkeen sekä otettavan maa-ainemäärän osalta.

Tarkastus

Alueelle on tehty maastotarkistus 12.5.2022, jossa ei havaittu ristiriitaisuuksia suhteessa ottamissuunnitelmaan.

LAINSÄÄDÄNTÖ

MAL 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi.

MAL 6 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-ainesten ottaminen voidaan aloittaa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi. MAL 21 §:n mukaan lupaviranomainen voi kuitenkin perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa.

TEKNISEN LAUTAKUNNAN RATKAISU

Tekninen lautakunta on tarkastanut maa-aineslupahakemuksen ja myöntää Oskarin Liha ja Puu Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan. Lupa on voimassa 10 vuotta päätöksen antopäivästä lukien. Lautakunta myöntää Oskarin Liha ja Puu Oy:lle luvan, että toiminta voidaan aloittaa tämän lupapäätöksen mukaisesti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Ottamisessa tulee noudattaa ottamissuunnitelman (Maveplan Oy, 2.10.2022) ohella seuraavia lupamääräyksiä:

1. Maa-ainesten kokonaisottomäärä on enintään 31 000 kiinto-m³, ottamisalue läjitysalueineen kokonaisuudessaan enintään 1,8 ha ja ottamistaso syvimmillään +156.65 m N2000.
2. Ottamisalueen rajat tulee merkitä näkyvästi maastoon ennen ottamistoiminnan aloittamista.
3. Toimintakiinteistön jätehuolto on järjestettävä alueellisten jätehuoltomääräysten mukaisesti (www.millespakka.fi). Jätteiden poltto, hautaaminen tai pidempiaikainen varastointi alueella on kielletty.
4. Toiminnasta ei saa aiheutua maaperän tai vesien pilaantumisvaaraa. Mahdollisen öljyvahingon sattuessa on ryhdyttävä välittömiin puhdistustoihin ja ilmoitettava asiasta alueen pelastuslaitokselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Alueelle on varattava öljyvahingon varalle imeytysainetta.
5. Alue on maisemoitava ennen lupa-ajan päättymistä. Maisemointi tulee tehdä oppaan "Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväseen käyttöön" Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:24 mukaisesti. Alueelta poistetaan kaikki toiminnan aikainen kalusto, tarvikkeet ja jätteet. Reunaluiskausten on oltava maastoon sopeutuvia ja kaltevuudeltaan vähintään 1:3. Kerätyt pintamaat levitetään ja tasoitetaan luonnonmukaisuutta tavoitellen ottamisalueelle. Mikäli

maisemointiin käytetään muita ulkopuolelta tuotuja maa-aineksia, niiden alkuperästä, laadusta ja määrästä on tehtävä 30 vrk ennen suunniteltua käyttöä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka voi tarvittaessa antaa asiaa koskevia lisämääräyksiä. Alue palautetaan metsätalousmaaksi ja se voidaan metsittää joko istuttamalla tai luontaisesti.

6. Hakijan tulee vuosittain ilmoittaa otetun aineksen määrä ja laatu NOTTO-tietojärjestelmään (MAL 23 §). Ilmoitus edelliseltä vuodelta tulee tehdä tammikuun loppuun mennessä.

7. Ennen ottamisen aloittamista kohteessa on pidettävä hakijan ja kunnan valvontaviranomaisen yhteinen alkutarkastus, jossa ottamissuunnitelma ja lupamääräykset käydään läpi ja todetaan alueen maastoon merkitseminen ja vakuusasiat suoritetuiksi. Ottamistoiminnan loputtua ja vakuuden voimassaoloaikana on alueella pidettävä loppukatselmus, jossa todetaan alueen jälkihoidon ja maisemointitöiden riittävyys. Alku- ja loppukatselmuksen kutsuu koolle luvanhaltija.

8. Lupamääräysten noudattamisen vakuudeksi luvan saajan on toimitettava alkutarkastukseen mennessä 3910 euron suuruinen vakuus lupaviranomaiselle. Vakuus on pidettävä voimassa, kunnes alue on saatettu lupamääräysten mukaiseen kuntoon ja tämä on todettu hakijan kutsumassa ja kunnan valvontaviranomaisen tekemässä lopputarkastuksessa.

9. Lupamääräysten ja ottamissuunnitelman noudattamisesta riippumatta luvan haltija on vastuussa toiminnasta ulkopuolisille aiheutuvista ennakoimattomista vahingoista.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Maa-aineslain (555/1981) 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen ole ristiriidassa MAL 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus. Alueella ei ole merkittäviä kauneusarvoja tai erikoisia luonnonesiintymiä eikä maa-ainestenotto turmele kaunista maisemakuvaa tai aiheuta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa (MAL 3 §). Ottamisalue ei sijaitse luokitetulla pohjavesialueella.

Kun toiminnassa noudatetaan lupahakemuksissa, ottamissuunnitelmassa sekä lupamääräyksissä esitettyjä suojaustoimia, ei ottotoiminnan katsota aiheuttavan vaaraa ympäristölle.

Maa-aineslain mukaan lupaviranomainen voi asettaa maisemointi- ja lupamääräysten noudattamiseksi vakuuden. Lestijärven maa-aineslupaviranomainen on tasapuolisen kohtelun vuoksi vaatinut vakuutta kaikkiin maa-aineslupiin. Vakuuden taso on maa-ainesten otossa 2000 €/ha ottamisaluetta sekä 0,01 €/k-m³, mistä tässä tapauksessa tulee lupamääräyksissä vaadittu 3910 euroa. Käytännössä luvanhaltija/maanomistaja on vakuuden riittävydestä riippumatta vastuussa mm. maisemoinnin loppuunsaattamisesta.

Tekninen lautakunta katsoo, että toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta on maa-aineslain 21 §:n mukainen perusteltu syy. Hakijan on tarkoitus hyödyntää maa-aines tuulivoimatyömaalla ja aloituksen viivästyminen aiheuttaisi rakentamiselle haittaa. Tämä lupapäätöksen täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, kun toiminta järjestetään ottamissuunnitelman ja lupapäätöksen määräysten mukaisesti.

ELY-KESKUKSEN LAUSUNNON HUOMIOON OTTAMINEN

ELY-keskukselta pyydettiin lausunto lupahakemuksesta. Hakija päivitti hakemustaan ELY-keskuksen lausunnon pohjalta siten, että lausunnon mukaisesti alin ottotaso on +156.65 jolloin

pohjaveden pinnantason päälle jää vähintään 1 m:n suojakerros. Alkuperäisen hakemuksen mukainen ottamisalue oli Palokankaan pohjavesialueen rajassa kiinni. Päivitetyssä hakemuksessa pohjavesialueen rajaan jätetään 5 m koskematon suojavyöhyke, jolla varmistetaan, että ottotoiminta pysyy pohjavesialueen ulkopuolella. ELY-keskuksen lausunnossa esitettiin 50 m suojavyöhykettä, joka ei kuitenkaan perustu viralliseen maa-ainesten ottoa koskevaan ohjeistukseen vaan ojitushuoltosten lausuntojen käytäntöön. Hakija on lausunnon mukaisesti hakenut ELY-keskukselta tieliittymälle liittymäluvan. ELY-keskuksen liitteenä olevat yleisohjeet on huomioitu lupamääräyksissä 1–7.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Lupa myönnetään määräajaksi 10 vuodeksi. Lupa-ajan laskenta alkaa päätöksen antopäivästä. Jos toiminta muuttuu oleellisesti suhteessa ympäristöriskeihin, on toiminnalle haettava ympäristölupa.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia tai niistä poikkeavia säännöksiä, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Hakijalta peritään ottamissuunnitelman tarkastamisesta 597 €, rajanaapureiden kuulemisesta 40 € (2x20 €) sekä luvasta maa-ainesten ottamiseen ennen lupapäätöksen voimaan tuloa 60 €. Maksu on siten yhteensä 697 €. Kyseessä on arvonnalisäveroton myynti. Maksu perustuu Lestijärven kunnanvaltuuston 28.4.2022 § 22 hyväksymään ympäristönsuojeluviranomaisen taksaan.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Maa-aineslaki (555/1981) 1, 1a, 3–7, 10–16, 19–21, 23, 23 a, 23 b §

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 1–4, 6–9 §

Millespakka Oy:n alueellisen jätelautakunnan jätehuoltomääräykset

Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväseen käyttöön. Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:24

Lestijärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa (valtuuston päätös 28.4.2022 § 22)

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus liitetään päätöksenantoon, joka kuulutetaan erikseen kunnan nettisivuilla valituksen tekemiselle varatun ajan. Päätös pidetään nähtävillä kuulutusajan.

Päätöksen vakuudeksi

Mirva Vilppola
Ympäristösihteeri

JAKELU

Päätös: Hakijalle

Tiedoksi: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Liite

VALITUSOSOITUS

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Viimeinen valituspäivä on 28.11.2022.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianomaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Päätöksen katsotaan tulleen *viranomaisen* tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianomaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Vaasan hallinto-oikeudelle

Vaasan hallinto-oikeus
PL 204
65101 Vaasa

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- 3) vaatimusten perustelut;
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään.